

แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง “บ้านสวนชิดเขียว”

“บ้านสวนชิดเขียว”
ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๘๙/๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองเส
อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช

แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน “บ้านสวนชิดเขียว”

บ้านสวนชิดเขียว ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๘๘/๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองเส อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีนายสุรินทร์ ชิดเขียว เป็นหัวหน้าศูนย์การเรียนรู้

นายสุรินทร์ ชิดเขียว
หัวหน้าศูนย์การเรียนรู้

นายสำราญ ชิดเขียว
รองหัวหน้าศูนย์การเรียนรู้

นายศิริวัฒน์ ศรีสุวรรณ
ประชาสัมพันธ์

นายก้องเกียรติ ชิดเขียว
กรรมการ

นายเกียรติศักดิ์ ชิดเขียว
กรรมการและเลขา

แหล่งเรียนรู้ “บ้านสวนชิดเขียว”

๑. กังหันพลังน้ำ

กังหันพลังน้ำใช้ประโยชน์ คือ ส่งน้ำขึ้นพื้นที่สูงภายในสวนเพื่อทำการเกษตรโดยไม่ต้องใช้ไฟฟ้า ทำงานร่วมกับตะบันน้ำ ช่วยสูบน้ำจากห้วยสาธารณะมาเก็บไว้ในบ่อเลี้ยงปลาเป็นการช่วยปรับสมดุลและออกซิเจนของน้ำภายในบ่อเลี้ยงปลาได้อีกด้วย

ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านแพรกกลาง กิจกรรมเข้าค่ายของลูกเสือสำรอง
เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ฐานเศรษฐกิจพอเพียงภายในสวนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓

๒.เตาเผาถ่าน

เตาเผาถ่านสร้างไว้เพื่อใช้เผากิ่งไม้ที่ตัดแต่งต้นไม้ภายในสวนนำมาเผาเพื่อเก็บถ่านไว้ใช้ภายในครัวเรือน อีกทั้งยังสามารถเก็บน้ำส้มควันไม้จากการเผาถ่านในแต่ละครั้งเอาไว้ใช้ในการกำจัดปลวก มด แมลงต่างๆภายในสวน และยังใช้ดับกลิ่นเหม็นในท่อระบายน้ำ ฉีดพ่นต้นไม้เพื่อเพิ่มการเจริญเติบโต

๒.๑ น้ำส้มควันไม้

น้ำส้มควันไม้ได้จากเตาเผาถ่านในแต่ละครั้ง ปริมาณไม่เท่ากัน ประโยชน์มีมากมาย เช่น ฉีดพ่นปลวก มด แมลง ใช้รักษาแผลสด น้ำร้อนลวก ไฟไหม้ น้ำกัดเท้า และเชื้อราที่ผิวหนังได้ น้ำส้มใช้ดับกลิ่นในห้องน้ำ ใช้ได้กับพืช ป้องกันกำจัดศัตรูพืช ช่วยติดดอกผลตก ช่วยเพิ่มผลผลิต ผลโตสีสดใส รสหวาน ลดโรคพืช เชื้อรา แผลเน่า ดินจะมีสุขภาพดีขึ้น พื้นฟูดินเสื่อม ใช้ร่วมกับสารเคมีได้ เช่น ยาคุมฆ่าหญ้า ฮอร์โมน ยาฆ่าแมลง ฯลฯ สามารถลดปริมาณการใช้สารเคมีลงครึ่งหนึ่ง ใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมีช่วยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ฉีดยาระยะต้นเล็กและก่อนเก็บเกี่ยว ช่วยให้คุณภาพและรสชาติดีขึ้น รวมทั้งชะลอการเหี่ยวเฉา

๒.๓. ขี้เถ้าถ่าน

ขี้เถ้าถ่านได้จากเตาถ่าน สามารถนำมาใช้ไล่แมลงโรยขี้เถ้ารอบๆ สวนเพื่อไล่หนอนผีเสื้อ บั้ว และทากที่คอยรบกวน ขี้เถ้าจะติดตามตัวและดูดความชื้นออกจากตัวมัน นอกจากนี้ให้โรยขี้เถ้าเล็กน้อยบนต้นพืชเพื่อจัดการกับพวกแมลงลำตัวอ่อนนุ่มใช้เป็นปุ๋ยต้นไม้ขี้เถ้ามีปริมาณต่างผสมอยู่มาก มีแคลเซียมกับโพแทสเซียมเล็กน้อย ซึ่งช่วยให้ต้นไม้ออกดอก ถ้าดินในสวนค่อนข้างเป็นกรดเมื่อถึงต้นฤดูฝนให้โรยขี้เถ้ารอบๆ ต้นไม้ที่ชอบดินต่าง ผสมกับกองปุ๋ยหมักควรรีใส่แต่น้อยเพราะขี้เถ้าอาจทำปฏิกิริยาต้านประโยชน์ของปุ๋ยคอกและวัสดุอื่นๆ ที่มีไนโตรเจนสูง

๓. น้ำหมักชีวภาพ

น้ำหมักชีวภาพทำจากพืชผักที่เหลือจากในครัวนำมาหมักรวมๆกันไว้ ใช้ฉีดพ่นต้นไม้ภายในสวนแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและยังสามารถช่วยกำจัดสารเคมีที่ตกค้างภายในพื้นดินช่วยทำให้ดินร่วนซุย ช่วยปรับสภาพดินให้สมบูรณ์ขึ้น ต้มไม้ได้รับสารอาหารที่ไม่เป็นอันตราย อากาศดีขึ้น

๔.ปุ๋ยหมักชีวภาพ

ปุ๋ยชีวภาพ ผลิตจากเศษใบไม้ เศษหญ้า ทะลายปาล์ม หน่อกล้วย ภายในสวนนำมาหมักผสมตามสูตร นำไปใช้ประโยชน์ ในการผสมดินใส่ในถุงเพื่อเพาะชำต้นกล้าก่อนลงดิน และนำไปใส่บริเวณโคนต้นไม้ภายในสวนเพื่อเป็นปุ๋ย ทำให้ดินดีขึ้นและไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงช่วยปรับสารเคมีที่ตกค้างอยู่ด้วย

ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านแพรกกลาง กิจกรรมเข้าค่ายของลูกเสือสำรอง
เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ ฐานปุ๋ยหมักชีวภาพ ภายในสวนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓

๕.นาข้าว

นาข้าว เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำเลยกั้นคันดินทำเป็นนาข้าว ไว้ปลูกข้าวบริโภคใน
ครัวเรือนเพื่อสุขภาพ ใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตเองในการดูแลพันธ์ข้าวที่ปลูกในนาซึ่งทำให้ปลอดภัยไร้
สารเคมี และซึ่งข้าวก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ผสมกับดินเพื่อทำเตาเผาถ่าน นำไปเป็นส่วนผสม
ของปุ๋ยหมัก ภายในนาข้าวที่มีน้ำขังก็นำพันธ์ปลามาปล่อยไว้ เช่น ปลาช่อน ปลาดุก เพื่อไว้บริโภค
ในครัวเรือนอีกทาง

ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านแพรกกลาง กิจกรรมเข้าค่ายของลูกเสือสำรอง
เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ ฐานนาข้าว ภายในสวนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓

๖.สวนมะพร้าว

สวนมะพร้าว เป็นมะพร้าวพันธุ์น้ำหอมพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่สูงได้ปรับพื้นที่ในการปลูกเป็น
ชั้นบันได มีพันธุ์ไม้อื่นๆปลูกรวมอยู่ด้วย เช่น หมาก สะตอ ปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนเหลือก็แบ่ง
จำหน่าย การดูแลก็ใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพที่สวนผลิตเองใช้ในการบำรุงต้นและพื้นดินในสวนปลูก

๗. บ่อผักกูด

บ่อผักกูด ผักปลอดสารพิษที่มากไปด้วยสรรพคุณที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย บ่อเล็กๆแต่สามารถเก็บยอดได้ทั้งปีเพราะเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำ ปลูกไว้เพื่อบริโภค แบ่งปัน และจำหน่ายนำเงินเข้าครัวเรือน

สรรพคุณของผักกูด

1. ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง ช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกัน และช่วยต่อต้านอนุมูลอิสระ (ใบ)^[7]
2. ผักกูดอุดมไปด้วยธาตุเหล็กและเบตาแคโรทีน การรับประทานผักกูดร่วมกับเนื้อสัตว์จะช่วยให้ร่างกายดูดซึมแร่ธาตุต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และยังช่วยบำรุงร่างกายอีกด้วย (ใบ)^{[5],[7]}
3. ใบผักกูดนำมาต้มเป็นน้ำดื่ม ช่วยแก้ไอตัวร้อน (ใบ)^{[1],[2]}
4. ผักกูดเป็นผักที่มีคุณสมบัติช่วยตัวร้อน ทำให้ร่างกายปรับสภาพอุณหภูมิให้เข้ากับฤดูได้^[7]
5. ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเม็ดเลือด (ใบ)^[1]
6. ช่วยบำรุงโลหิต เนื่องจากผักกูดเป็นผักที่มีธาตุเหล็กมากที่สุดเป็นอันดับ 1 (ใบ)^{[1],[2]}
7. ช่วยแก้โรคโลหิตจาง (ใบ)^{[1],[2]}
8. ช่วยบำรุงสายตา (ใบ)^{[1],[2]}
9. ช่วยลดความดันโลหิตสูง (ใบ)^[1]
10. ช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟันได้ (ใบ)^{[1],[2]}
11. ผักกูดเป็นผักที่มีเส้นใยอาหารสูงมาก จึงช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานได้อย่างดี (ใบ)^[1]
12. ช่วยขับปัสสาวะ (ใบ)^{[1],[2]}
- ช่วยแก้พิษอักเสบ (ใบ)^[2]

๘.สวนผสม

สวนผสมปลูกไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด สะตอ เนียง มะพร้าว หมาก กล้วย ลองกอง ลางสาด มะนาว มะเขือพวง ต้นมันปู ใผ่ พริก มะรุม ผักบุ้ง การดูแลใช้น้ำจากบ่อภายในสวนต่อระบบน้ำทั่วทั้งสวน การบำรุงใช้ปุ๋ยชีวภาพที่หมักขึ้นมาเองทำให้สามารถรับประทานได้โดยไม่ต้องกลัวสารพิษตกค้าง

๙. บ่อเลี้ยงปลา

บ่อเลี้ยงปลา ขุดบ่อเพื่อเลี้ยงปลาและเก็บกักน้ำใช้รดต้นไม้ภายในสวน ปลาที่เลี้ยง เช่น ปลา
ดุก ปลานิล ปลายี่สก ปลาบ้า ปลาแรด ปลาหมอ ปลาจารเม็ด ปลาช่อน อีกทั้งยังมีหอยขม หอยโข่ง
เลี้ยงโดยธรรมชาติ ให้อาหารวันละครึ่งคือตอนเย็น บำบัดน้ำเสียโดยใช้น้ำหมักจุลินทรีย์และยังช่วยให้
ปลาเจริญเติบโตเร็วอีกด้วย

๑๐. เชื้อนกันน้ำ

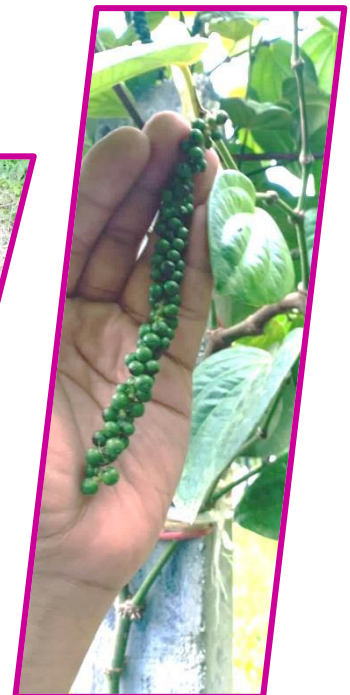
เชื้อนกันน้ำหรือฝายกันน้ำจากห้วยสาธารณะ ต่อก่อเข้ามาในสวนเพื่อใช้น้ำมาอุดกั้นพลังน้ำเพื่อนำน้ำจากห้วยมาใช้ประโยชน์ภายในสวน และช่วยถ่ายเทน้ำในบ่อเลี้ยงปลา ส่วนที่เหลือก็ปล่อยกลับลงห้วยสาธารณะเพื่อให้ชุมชนด้านล่างมีน้ำใช้เช่นกัน

๑๑. ไร่พริกไทย/สวนพริกไทย

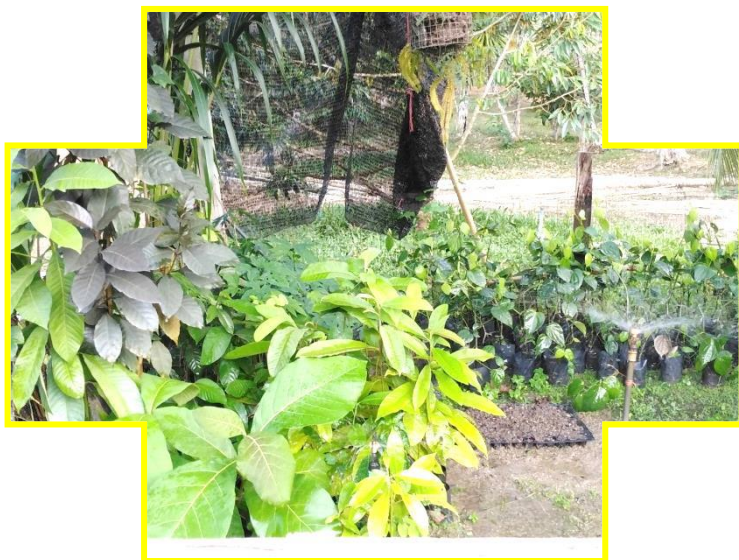
สวนพริกไทย ปลูกไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย โดยปลูกด้วยเสาซีเมนต์บนพื้นที่ลาดชันเชิงเขา จำนวน ๔๐๐ เสา และยังปลูกที่เสาไร่เพื่อใช้ประโยชน์จากเสาที่ว่างเปล่า เพื่อประหยัดรายจ่ายในครัวเรือน และเพิ่มรายได้เข้าครอบครัวเพิ่มขึ้น การดูแลใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพที่สวนผลิตขึ้นมาลดต้นทุน ลดสารเคมี ยังช่วยปรับสภาพดินให้ดีขึ้น ไม่มีแมลงมารบกวนเพราะฉีดพ่นน้ำส้มควันไม้

๑๒. เรือนเพาะชำ

เรือนเพาะชำกล้าไม้ เพื่ออนุบาลต้นกล้าก่อนการลงแปลงปลูก คัดแยกขยายพันธุ์ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน ส่วนที่เหลือจากการปลูกก็จำหน่ายให้ผู้สนใจ เช่น ทูเรียน เงาะ มะพร้าว ยางพารา พริก พริกไทย มะเขือ

๑๓. ลังผึ้ง

ลังผึ้ง ภายในสวนมีหลายใบสร้างขึ้นมาเพื่อให้ผึ้งได้เข้าไปอาศัยอยู่ในลังหลังจากที่บินผสมเกสรดอกของต้นไม้ภายในสวนแล้ว ทำให้ชาวสวนยังได้นำผึ้งที่มีคุณภาพปราศจากสารเคมีได้จากธรรมชาติโดยแท้จริง

๑๔. เลี้ยงไก่ เปิดพื้นเมือง

กิจกรรมเลี้ยงไก่ เปิด พื้นเมือง เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไก่พื้นเมือง เลี้ยงไว้เพื่อช่วยปรับสมดุลของต้นหญ้า เลี้ยงแบบปล่อยคอกเพื่อไก่ได้จิกกินหญ้าภายในสวน ขณะเดียวกันมูลก็สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก

๑๕.แปลงปลูกผักปลอดสารพิษ

แปลงปลูกผักปลอดสารพิษ ใช้พื้นที่ราบที่ว่างเปล่ามาปลูกผักสวนครัว เพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายภายในชุมชน เช่น มะเขือ พริก ถั่วฝักยาว ผักโหม ผักกาด สะระแหน่ แส้

๑๖. ไก่พันธุ์ไข่

ไก่พันธุ์ไข่ ภายในสวนยังมีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งมีไก่ประมาณ ๓๐ ตัว เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนและนำมูลของไก่มาใช้ทำปุ๋ยภายในสวน เหลือจากครัวเรือนก็นำออกจำหน่ายแก่คนในชุมชน

